

**ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ರಚಿಸಿದ
'ಅಂಜನಿಸುತ ನಮೋ ಸ್ವಾಮಿ ನೀತ' ಕೀರ್ತನೆಯ ಒಳನೋಟ**

ಅಂಜನಿಸುತ ನಮೋ ಸ್ವಾಮಿ ನೀತ
ಕಂಜಜ ಚರಿಯದೆ ಮಹಾ ಪುಂಜಾಕ್ರಮಿ ||ಪ||

ಅಂಜನಾದೇವಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವಾಯುದೇವರನ್ನು ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಅಂಜನಿಸುತ ಎಂಬ ಹೆಸರುಂಟು. ಅಂಜನೇಯನು ತಾನು ನಿಶ್ಚಿತ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂಥವನೆಂದು ಅರಿತು ಅದರಂತೆ ಚರಿಸುವ ಮಹಾ ವಿರಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ಸಾತ್ವಿಕ ಶರೀರ ಉಳ್ಳವನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ರುದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಸೇವಿಸುವ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ದಾಸರು ಈ ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ನುಡಿ-1ರಲ್ಲಿ ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಹನುಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪತಿತ ಪಾವನ ನಾಮಧ್ಯೇಯ ಹನುಮ
ಅತಿತನಾಗ ತಾ ಜಂಡಜ್ಜೇಯ
ಮೃತ ಸಂಜೀವನಾದಿ ಚತುರೊಷಧ ತಂದೆ
ಕೃತಘಾತ ಕಪಿಗಳ ವೃತತಿ ರಕ್ಷಿದೆ ||1||

ಹನುಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಪತಿತ ಪಾವನ ಶ್ರೀರಾಮನ ನಾಮವೇ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಕಾರ್ಯವೇ ಆತನ ಧ್ಯೇಯ.

ಅತಿತನಾಗ ತಾ ಜಂಡಜ್ಜೇಯ - ಹಿಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಮುಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ಜ್ಞಾನಿ, ಮಹಾ ವಿರಕ್ತ. ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ತಂದು ಫಾಯಗೊಂಡ ಕಪಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಜಗದ ಜೀವಿಗಳಿಗಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನೇ ಸಂಜೀವಿನಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಅವನ ನಾಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಪತಿತರು ಪಾವನರಾಗುವಂತೆ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅತೀತನಾಗಿರುವಂಥ ಹನುಮನೆ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೇಳದಸಲಳವಲ್ಲ. ದಾಸರು ಇಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು

ದೊಡ್ಡಗವಿತೆ

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ, ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ರಾಮ-ರಾವಣರ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಪಿ ಸೈನ್ಯವಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ಚಿ ಹೊಂದಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದಾಗ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು ಇಡೀ ಸಂಜೀವಿನಿ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ತಂದು ಎಲ್ಲರ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದೆ. ಅಂತಲೇ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸಂಜೀವರಾಯ ಎಂದು ಕೂಡ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಭೀಮಾವತಾರದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಾಘ್ರೇಶ್ವರಾಜಿತ ಸಮರ್ಥ ಸುಧಾಹೃತ

ಅಗ್ರಸೂಯ್ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ತ

ಉಗ್ರ ಕೌರವರ ನಿಗ್ರಹ ಕೃಷ್ಣಮ-

ತಾಗ್ರಾಣಿ ಭೀಮ ಸಮಗ್ರ ಸುಜ್ಞಾನೀ ||2||

ಅಂಜನಿಸುತ ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲೂ ಅತಿ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡವನು. ವ್ಯಾಘ್ರ-ಗಜದಂಥ ಬಲವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿಯುವಂಥ ಧೀರ. ಹನುಮನೆಂದರೆ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಪ್ರತೀಕ. ರಾಮನಾಮದಂಥ ಅಮೃತ ಕಲಶವನ್ನೇ ತನ್ನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವ. ಭೀಮಸೇನನ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಮಾಡುವ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದವನು. ದಾಯಾದಿಗಳಾದ ಕೌರವರು ಇವರೊಡನೆ ದ್ವೇಷ-ಕಲಹಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅಂತಹವರನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿದು, ಉಗ್ರ ಕೌರವರ ಸಂತತಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿದ ಭೀಮ ಅಸಮಾನ ಬಲಶಾಲಿ. ಭೀಮ ಎಷ್ಟು ಬಲಶಾಲಿಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಸುಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಾವತಾರದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ದುಷ್ಕೋಕ್ತಿ ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಸಾರಿ ಭೇದೋಚ್ಚಾರೀ

ವಿಷ್ಣು ಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತಕಾರೀ

ಸೃಷ್ಟಿಲಿ ವರಾಶಿಷ್ಠ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಾ-

ದಿಷ್ಠನ ಪ್ರಿಯ ಮುನಿ ಶಿಷ್ಯರೊಡೆಯನೇ ||3||

